

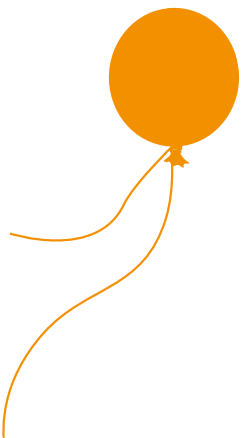

Met lef!

Zeven goede voorbeelden in Amersfoort waar onderwijs en zorg samen gaan

Stad met een hart

Met lef!

Zeven goede voorbeelden in Amersfoort waar onderwijs en zorg samen gaan

‘Zij hebben het lef om te vernieuwen en risico’s te nemen’

Voorwoord

De gemeente heeft contact met heel veel partijen in de stad die met hart en ziel werken om het beste te doen voor onze jeugd. We zien daar mooie voorbeelden van. Initiatieven waarbij het kind centraal staat en waarin onderwijs, kinderopvang, wijkteams en zorgaanbieders samenwerken. In dit boekje staan zeven verschillende goede voorbeelden uit Amersfoort die inspirerend zijn en laten zien dat er meerdere wegen zijn om iets te bereiken.

In dit boekje laten we zien wat het starten van een project in de praktijk betekent. Initiatiefnemers en andere betrokkenen vertellen over het waarom van het project, voor welke kinderen het bedoeld is, waarom het bijzonder is. Bovendien geven ze tips die kunnen helpen bij het opzetten van eventuele nieuwe projecten. En ze vertellen wat er allemaal voor nodig was en is om het project op te tuigen: vooral een enorme portie lef! We waarderen de doortastendheid en gedrevenheid van de professionals om een initiatief te laten slagen. Mensen die verder kijken dan hun eigen taken, bereid zijn om meer te doen en om risico te lopen. Zij willen graag iets bijdragen en durven te vernieuwen. Hier is een stukje wederzijds vertrouwen voor nodig. Ook naar en vanuit de gemeente.

We helpen professionals graag met het uitzoeken welke manieren er zijn om een project mogelijk te maken, ook als er geen subsidiemogelijkheden zijn. De gemeente faciliteert en helpt de juiste mensen aan tafel te krijgen. Wij maken samenwerkingsafspraken met de schoolbesturen, samenwerkingsverbanden, stichting wijkteams en zorgaanbieders over de aanpak, de gewenste kwaliteit en de financiële haalbaarheid. Zo bereiken we samen mooie resultaten.

Sonja Strijk,
Sr Beleidsregisseur Sociaal Domein

✉ S.strijk@amersfoort.nl

☎ 033 4694817

‘De goede voorbeelden in dit boekje dragen bij aan de transformatie waar we voor staan. Er is veel specialistische kennis aanwezig in onze stad. Het is belangrijk dat professionals deze kennis en goede praktijkvoorbeelden met elkaar delen en verder komen. Zodat zoveel mogelijk kinderen en jongeren in hun eigen wijk en buurt naar school kunnen en daar de nodige hulp en ondersteuning krijgen.’

Wethouder Cees van Eijk

‘Dit boekje is een inspiratiebron voor meer initiatieven en samenwerkingsvormen tussen onderwijs en zorg. Ik gun het initiatieven zoals die in dit boekje dat zij de ruimte krijgen om verder te groeien, en hoop dat deze straks beschikbaar zijn voor alle kinderen die dat nodig hebben.’

Wethouder Fatma Koser Kaya

Onderwijs en
begeleiding voor
kinderen die dreigen
een leerplichtontheffing
te krijgen.

De Parkklas

Een samenwerking tussen de Voorthuijssenschool en 's-Heerenloo

‘Er is altijd
nog onderwijs
mogelijk voor
kinderen’

Josefien heeft autisme en kreeg fulltime individuele begeleiding in het speciaal onderwijs. Toch kwam ze niet aan leren toe.

Ze dreigde een leerplichtontheffing te krijgen.

Geen onderwijs meer. Claudie, haar moeder, liet het hier niet bij zitten. Een klein klasje op een rustige locatie waar onderwijs en zorg samen kunnen komen. Dat was haar droom én het startschot voor ‘project Josefien’ oftewel: de Parkklas.

Op de foto zittend: Claudie Ebing, moeder Josefien en initiatiefneemster, staand: Cora Zijlstra, leerkracht en Esther Schuur, directeur Voorthuijssenschool.

‘In de Parkklas staan twee leerkrachten voor de groep: één met een onderwijsachtergrond en de ander vanuit de zorg. De laatste is Cora Zijlstra: ‘er zijn nu drie meiden in de klas, pubers’, vertelt ze. ‘Om hen bepaalde vaardigheden aan te leren, is veel nabijheid en veiligheid nodig. We werken aan gedragsdoelen, dagelijkse vaardigheden en we bieden ontspanning en sport. En we passen de plannen aan op wat het kind die dag nodig heeft. Vanochtend bijvoorbeeld wilden we gaan lezen. Maar ik merkte al snel dat Josefien dat niet trok. Jassen aan en naar buiten dus! En intussen de borden lezen die we tegenkomen. Dat is veel effectiever dan een half uur aan tafel zitten lezen. We gaan de strijd dus niet aan, maar zoeken naar andere manieren. We gaan ook samen boodschappen doen. Want deze kinderen komen vaak terecht in begeleid wonen en dan moet je kunnen koken en inkopen doen.’ Moeder Claudie ziet al duidelijk resultaten bij haar dochter: ‘Josefien wordt rustiger en meer leerbaar. Ook thuis zien we een ander kind. Ze kan beter omgaan met haar oudere zus en wij als ouders krijgen het ook gemakkelijker. Het verschil is echt gigantisch.’

Gelukkig leven

Claudie Ebing is naast moeder van Josefien initiatiefneemster van de Parkklas. ‘Er was geen passende plek meer voor Josefien binnen het speciaal onderwijs’, vertelt ze. ‘Ze zou mogelijk geen onderwijs meer kunnen volgen. Ik was verbijsterd. Wat heeft mijn dochter nodig voor een gelukkig leven, vroeg ik mij af. Ze was toen 11, een vrolijk en aanhankelijk meisje dat verbaal en fysiek agressief kan worden als het mis

gaat. Binnen het speciaal onderwijs had ze fulltime een begeleider die naast haar zat. Maar dat werkte niet voor haar. Ik dacht aan een heel klein klasje op een rustige buitenlocatie waar we zorg en onderwijs kunnen combineren. Waar kinderen ook meer leren over het dagelijks leven. Ik ging in gesprek met Esther Schuur, directeur van de Voorthuijssenschool. Zij was enthousiast’

Overleven

‘Josefien wordt meer leerbaar. We zien een ander kind!’

Claudie ging in de tussentijd op zoek naar een geschikte locatie en Esther startte een traject binnen de school en het bestuur. ‘Ik ben ervan overtuigd dat er altijd nog onderwijs mogelijk is voor kinderen’, zegt Esther. ‘Kinderen zoals Josefien zouden geen onderwijs meer krijgen of met zware begeleiding moeten overleven binnen het onderwijs. We gingen daarom een zoektocht in om zorg en onderwijs te vermengen. In ons bestuur is deze zorgtak al ingebouwd met ‘s Heerenloo. Maar het is geen dagelijkse kost voor mij. Je belangrijkste partners

zijn de gemeente en het Samenwerkingsverband. Die moet je meekrijgen, zeker voor de geldstromen. Zij gaven ons nooit hardop een ‘ja’, maar wilden wel meewerken en zien de meerwaarde van het project. Instanties gaan pas mee als je iets kunt laten zien, wij moesten nog van alles uitwerken. Toch gingen we in augustus 2018 van start.’

Gescheiden geldstromen

Project Josefien was een feit en startte als pilot van twee jaar met een leuke ruimte in het Parkhuis in Amersfoort. Esther: ‘We willen dit duurzaam blijven aanbieden voor de kinderen, maar moeten nog een paar grote vraagstukken oplossen. Want onderwijs en zorg hebben nu nog gescheiden geldstromen. Hoe kan dat in één pakket? Voor elk kind moeten de ouders nu apart geld aanvragen bij verschillende instanties: sommige kinderen betalen het uit de pgb en anderen via zorg in natura. Voor de financiële borging alleen al kun je een fulltimer aanstellen. ‘s Heerenloo zorg en onderwijs heeft haar nek uitgestoken. Zij steunen ons project en gaan akkoord met de financiële risico’s die daaraan vast zitten. Om de financiering rond te krijgen, hebben we misschien een grotere groep nodig, maar voor de kinderen zelf kiezen we liever voor een kleinere groep.’

Personeel

Een grote uitdaging voor de Parkklas is geschikt personeel vinden. Esther: ‘het belangrijkste is te kijken wie de persoon is en of hij of zij past bij dit project. Zo moet je om kunnen gaan met agressief gedrag. Het vergt lef en

durf om hier te werken.' Cora weet er alles van: 'je hebt minder vaste kaders en je dagprogramma stel je 100 keer bij. Maar het voelt fijn om ergens te werken en invulling te geven zoals je zelf denkt dat het goed is. We lopen nog steeds tegen dingen aan en moeten nog veel uitzoeken. En soms gaat het mis, dan werkt iets niet. De directie staat dan achter ons. Het zijn intensieve dagen, maar het geeft ook energie als je ziet dat de meiden zich lekker voelen en tot leren zijn gekomen. Het zijn kleine dingen, maar ik zie dat Josefiën nu zelf keuzes begint te maken. Eerst knutselde ze altijd hetzelfde als een ander en nu werkt ze helemaal vanuit zichzelf. Ze voelt zich veilig genoeg. En dat in twee maanden tijd!'

'Zoek ook de samenwerking buiten de instanties'

Meer inspiratie opdoen?

Wil je na het lezen van dit artikel meer weten of even sparren?

Neem dan gerust contact op met Esther Schuur, directeur Voorthuysenschool

✉ esther.schuur@shlonderwijs.nl

Hoe maak je een succes van een goed idee?

Tips van Esther en Claudie

De uitvoering van een initiatief hoeft **niet perfect** te zijn. Ga aan de slag met wat je hebt, ga opbouwen en blijf daar ruimte en mogelijkheden in zien. We hebben nu een mooie locatie maar het is klein en nu nog wat verder weg van de Voorthuysenschool, er zijn niet zoveel faciliteiten en de match met disciplines zoals meditatie en yoga in het gebouw is niet ideaal. De kinderen kunnen behoorlijk schreeuwen en tekeer gaan. Maar tegelijkertijd is het een leuk gebouw met leuke mensen, midden in het park. En de mensen staan heel erg open voor de Parkklas.

Je moet mensen weten te enthousiasmeren. **Warmte en enthousiasme** is je brandstof. Dat heb je nodig met iedereen waar je mee samenwerkt, de gemeente moet meeleven en meevoelen. En dat geldt hier ook intern. Teamleden kwamen meteen aandragen met spullen en andere hulp.

Je moet creatief durven zijn.

Zo is het aantrekken van goed personeel lastig. We hebben een aantal collega's van de van Voorthuysenschool naar de Parkschool laten gaan, ook al hadden we dan daar een tekort.

Zie vooral alles wat kan. Veel beperkingen zijn er niet. We hebben alles binnen de huidige regels gedaan, maar buiten de kaders.

Maak het zo **tastbaar** mogelijk. Instanties moeten de urgentie voelen. Laat het kind zien. En laat alternatieven zien die niet werken.

Denk niet bij voorbaat dat een project duurder is. Vaak is het zelfs **goedkoper**.

Begin met het plan, niet met het geld.

Zoek ook de **samenwerking buiten de instanties**. Ga naar sociaal ondernemers bijvoorbeeld.

Heb het over het kind. Zoek bij elk initiatief wat **passend is voor het kind**. In bepaalde gevallen zijn nieuwe initiatieven niet nodig, maar pas iets aan wat er al is.

*Kinderen krijgen
behandeling op school
in samenspraak met
leerkracht en ouders.*

Onderschoolse dagbehandeling op sbo

Michaël school

Een samenwerking tussen sbo Michaëlschool en 's Heerenloo

‘Met de
dagbehandeling
komen kinderen
aan onderwijs toe’

‘Behandelingen voor kinderen aanbieden in de school, dat is wat we wilden’, vertelt Rianne van Berkelaar, orthopedagoog en betrokken bij de onderschoolse dagbehandeling op de Michaëlschool. In 2014 gingen directie, management en een aantal mensen van 's Heerenloo met elkaar om de tafel en een mooi idee werd werkelijkheid! ‘We bereiken nu met minder geld meer kinderen die ondersteuning nodig hebben’, aldus Naomi van Bladel, schoolleider.

Op de foto: van links naar rechts: Naomi van Bladel, schoolleider sbo Michaëlschool, Rianne van Berkelaar, orthopedagoge en Sabine van de Pas, behandelaar 's-Heerenloo.

‘De kinderen gaan nu rustiger de klas in na de pauze’

‘Voor de start van de onder schoolse dagbehandeling vonden er zeer regelmatig incidenten plaats op het schoolplein’, vertelt Rianne. ‘We gingen toen werken met pleinbegeleiders die kunnen observeren en coachen. Maar we wilden liever iets actiefs doen met de kinderen zoals spelbehandeling. Zo kwamen we op het idee van onder schoolse dagbehandeling. In de loop der jaren hebben we de interventies steeds weer aangepast, afhankelijk van de behoeftes van het kind. Zo is er een jongetje op school met de diagnose ODD, hij had veel incidenten op het schoolplein. Nu hij behandeling krijgt op school is het aantal incidenten te verwaarlozen. Er is sprake van zelfregulatie en hij stapt veel gemakkelijker op de leerkracht af als hij boos wordt.’

Weerbaarheidstraining

‘Bij kinderen in het speciaal onderwijs is het zelfvertrouwen sowieso vaak lager’, vertelt Sabine van de Pas, behandelaar bij de onder schoolse dagbehandeling.

‘Ze begonnen allemaal binnen het reguliere onderwijs en de faalervaringen van daar nemen ze met zich mee. Wij willen dat kinderen juist weten wat hun kracht is. Zo hebben we een weerbaarheidstraining gegeven aan een groepje meiden dat heel timide was op het plein. Waar ze voorheen achter iedereen aanliepen, durven ze nu eigen keuzes te maken, elkaar te helpen en grenzen aan te geven. Alle doelen van een behandeling kun je direct uitproberen in een setting waar zich de problemen voordoen. En ook tussendoor krijgen de kinderen hulp. Ik zie ze in de pauze en in de klas en vraag dan bijvoorbeeld: ‘weet je nog waar we het over hebben gehad?’ De behandeling motiveert kinderen.’

Optimaal onderwijs

Sabine: ‘Sommige kinderen komen niet eens aan onderwijs toe zonder zorg. Er gaat veel tijd verloren aan incidenten. We zetten de onder schoolse behandeling dan ook in om optimaal onderwijs te kunnen bieden. We optimaliseren de leerbaarheid, concentratie en vaardigheden. Je merkt dat kinderen na het spelen op het plein nu veel rustiger de klas in gaan. Dat is wat je wil. Een belangrijk thema in de behandeling is dan ook concentratie: wat kun je doen om rustiger te worden? We begeleiden nu ongeveer 15 kinderen, zij krijgen één uur per week effectief training. Afhankelijk van wat ze nodig hebben, krijgen ze een groepstraining of één op één begeleiding. De leerkracht kan daar gelijk op inspelen, die wordt overal bij betrokken.’

Betrokken ouders

Sabine komt ook bij de kinderen thuis. ‘Ik kijk hoe de ouders het kind aanspreken. Het is heel erg belangrijk dat we bij elkaar komen omdat ze het anders alleen doen met het verhaal van het kind. Je ziet dan ook meer schoolondersteunend gedrag terug. Ze willen gehoord worden en niet alleen opdrachten van ons krijgen. De betrokkenheid van ouders is sowieso enorm gegroeid. Ze zijn volledig op de hoogte van de doelen en het jaartraject van het kind. We doen altijd een nulmeting en eindevaluatie met de ouders en kijken of we de doelen hebben behaald. En we nodigen hen uit te komen kijken naar bijvoorbeeld een Kanjertraining. We horen regelmatig terug dat ouders zich gehoord voelen en een stem hebben.’

Betrouwbaar en bekend

‘Het mooie aan de onder schoolse dagbehandeling’, besluit Naomi, ‘is dat je voor ouders de stap naar hulpverlening weghaalt. Alles is hier vertrouwd en bekend. Je hoeft niet naar een wijkteam waar je niemand kent en vaak lang moet wachten totdat je daadwerkelijk hulp krijgt. Onze voorziening is laagdrempelig, we kunnen snel beginnen en doorpakken.’

Hoe maak je een succes van een goed idee?

Tips van Naomi, Rianne en Sabine

Betrek het team bij het proces: wat gaan we doen en waarom? Heb een helder doel voor ogen.

Overleg tussen leerkracht en dagbehandelaar is essentieel: communicatie en onderlinge afstemming.

Blijf zoeken naar de juiste vormen en blijf afstemmen op de hulpvragen.

Ben **flexibel**: je hebt een jaarplan maar we merken dat gaandeweg dingen anders moeten omdat een leerling bijvoorbeeld een andere behoefte heeft.

Zorg ervoor dat je **effecten** kunt aantonen: dataregistratie.

Zet de **juiste mensen** op de juiste plek: iemand die past binnen het team en heel flexibel is. Een goede samenwerking daar valt of staat het mee. Je moet één taal spreken en aan kunnen sluiten op de kinderen en op het team.

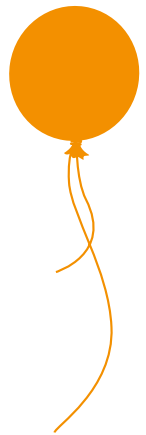
Heb **lefi**! Je weet namelijk niet of je initiatief een jaar later nog bestaat. Wij werken met zorgarrangementen en zaten vier maanden zonder financiering. 's Heerenloo heeft dit risico op zich genomen omdat ze geloven in dit project. Nu krijgen we ondersteuning van de gemeente via het Samenwerkingsverband.

Je moet **doorpakken** en enthousiast blijven! Dat was hier ook nodig om te komen waar we nu zijn. En soms moeten mensen het eerst zien, dan geloven.

Zorg dat je je **interventies op jonge leeftijd** inzet. Bied laagdrempelige en lichte ondersteuning zodat het op de langere termijn meer op gaat leveren. Hoe eerder je aan de gang kan met kinderen, hoe groter de kans op slagen en zelfredzaam wordt.

Samenwerking met de ouders is heel erg belangrijk. Als zij zich gehoord voelen en een stem hebben, dan zie je ook meer schoolondersteunend gedrag terug.

‘Je moet
doorpakken en
enthousiast
blijven’

Meer inspiratie opdoen?

Wil je na het lezen van dit artikel meer weten of even sparren?

Neem dan gerust contact op met:

Naomi van Bladel, schoolleider sbo Michaëlschool

✉ n.vanbladel@kpoa.nl

*Een breed uitdagend
aanbod voor kinderen
van 2-12 jaar.*

Kindcentrum

Het Scala

Een samenwerking tussen Openbare Basisschool 't Spectrum
en Kinderopvang Partou

‘We willen een
kindcentrum zijn
voor álle kinderen
in de wijk’

‘We zijn hier één grote familie’, zegt Chevanity. ‘We zorgen allemaal voor elkaar’. Yara: ‘We leren hier om slimme oplossingen te bedenken, om na te denken over later en om goed met elkaar om te gaan.’ Aydin zegt: ‘De juffen en meesters nemen de tijd om dingen goed uit te leggen. Hoe ouder ik word, hoe meer ik zelf moet ontdekken hoe het zit. Faouzi: ‘Ik vind voetbal en kickboxen erg leuk hier op school.’ Welkom in Kindcentrum Het Scala!

‘Veel van onze ouders zijn actief in de school’

Welkom in Kindcentrum Het Scala! Hier werken 't Spectrum en Partou samen met een gezamenlijke visie en aanpak en een breed aanbod voor kinderen van 2-12 jaar. De school geeft ruimte aan talenten op alle niveaus met T(a)alentklassen voor kinderen die extra ondersteuning nodig hebben tot PlusKlassen en TopTijd voor leerlingen die juist gebaat zijn bij extra uitdaging. In de Familieklas, een uniek concept uit Scandinavië, gaan kinderen met uitdagingen rond gedrag en werkhouding 12 weken samen met een ouder naar school. ‘Het startpunt van de ontwikkeling van ons kindcentrum zit in de goede samenwerking, het vertrouwen en de relatie tussen Stichting Meerkring en Partou’, aldus Ad Goenee, directeur 't Spectrum.

Diversiteit in de wijk

‘De diversiteit aan inwoners in de wijken Randenbroek-Schuilbrug en het Hogekwartier heeft ons aan het denken gezet’, vertelt Esra Akcan Yildiz van Partou. ‘We wilden een kindcentrum worden voor alle kinderen in de wijk. Zo breed mogelijk en kwalitatief sterk. Een plek waar we ouders, professionals en kinderen dichter bij elkaar brengen.’ ‘Wij geloven in ieders kracht’,

vervolgt Ad. ‘We geven kinderen ruimte om zichzelf te zijn, veilig te kunnen spelen, leren, samen leven en samen werken en bouwen. Inhoudelijk krijgen ze taal en woordenschat, begrijpend luisteren, rekenen en pedagogisch / vreedzaam handelen. En daar hebben alle kinderen en ouders van ons kindcentrum profijt van. We willen dat inwoners van de wijk echt het gevoel hebben dat alle kinderen welkom zijn in ons kindcentrum en de school. En dat zij hun veelzijdige en kleurrijke achtergrond kunnen meenemen. We zoeken steeds naar gemeenschappelijke doelen voor kinderen waar ze op elkaar lijken en ook waar ze wat voor elkaar kunnen betekenen. Ons kindcentrum moet zo ingericht zijn, dat wij daarmee de kinderen stimuleren tot ontwikkeling en versnelling.’

Het jonge kind

‘Voor het jonge kind werken we gezamenlijk aan een doorgaande ontwikkellijn van kinderen tussen de 2 tot 6 jaar’, vertelt Esra. ‘De pedagogisch medewerkers van de peuterschool en onderbouwleerkrachten werken samen in het ‘team jonge kind’. Zij stemmen voortdurend met elkaar af over het best mogelijke aanbod voor elk kind. De ouders informeren we over de thema's die we behandelen, de woorden die we aanbieden en over andere activiteiten. Samen analyseren we de opbrengsten en stellen onze doelen bij om zo het aanbod continu passend te maken. Omdat elk kind een unieke en andere beginsituatie heeft, zijn wij gericht op het bieden van optimale kansen voor iedereen. We zetten ons daarvoor in en maken het verschil door af te stemmen op de ontwikkelingsbehoefte van het kind.’

Inzet ouders

Het Scala ziet ouders als partners. Ad: ‘professionals werken samen met ouders om tot het beste onderwijs en een goede opvoeding te komen. Veel van onze ouders zijn ook actief op onze school. We gaan er vanuit dat elke ouder van nature is betrokken bij zijn of haar kind. Dat vertrouwen en die verbinding werken goed. We hebben zo'n 30 actieve vrijwilligers voor bijvoorbeeld de speeltheek, bibliotheek, pleinwacht en spelinloop. We hebben ook een speciale huiskamer voor ouders waar ze elkaar kunnen ontmoeten.’

Verantwoording en resultaten

‘Voor ons gaat verantwoordelijkheid vóór verantwoording en intern vóór extern’, benadrukt Ad. ‘Dat betekent dat wij ons verantwoordelijk voelen voor de resultaten en daar dan ook graag verantwoording over afleggen. Eerst aan elkaar intern, vervolgens naar buiten, voor iedereen die dat wil, en formeel via bijvoorbeeld de inspectie. De jonge kinderen groeien goed en we voldoen aan de VVE-eisen van de gemeente. We verwijzen weinig naar het speciaal onderwijs. Onze uitstroom naar het voortgezet onderwijs zit op het landelijk gemiddelde. En we zien dat de meerderheid van onze leerlingen in het vo ook succesvol is.’

Financiering en wensen

‘Door budgetten van Partou, Stichting Meerkring, Samenwerkingsverband De Eem, Stichting ABC Amersfoort en In de buurt 033 in te zetten voor ons

gemeenschappelijke doel, is er veel mogelijk', vervolgt Ad. 'Ook daar zoeken we naar de samenhang en wat er echt toe doet. Wat ons in de toekomst zou helpen is een bundel als budget. Hoewel er dus nog wensen zijn, is er heel veel mogelijk op onze school. Die mogelijkheden staan ten dienste van onze kinderen, de ouders en de wijk. Daarmee dragen we stevig bij en dat blijkt ook wel uit het feit dat de wijk ons weet te vinden en de school overdag en 's avonds open is. "Wij dragen allemaal een steentje bij", is een vreedzaam thema en geldt dus ook voor onze partners. En als we het dan hebben over geld en verantwoording, dan wil ik benadrukken dat de bevologenheid van onze professionals onbetaalbaar is. Hun inzet, dat is de kern.'

‘Vertrouwen
in elkaar is een
gezonde basis voor
een succesvolle
samenwerking’

Hoe maak je een succes van een goed idee?

Tips van Ad en Ezra

Draagkracht en draagvlak is essentieel. Vanuit het bestuur, management en de professionals moet er motivatie en passie zijn. We werken 'bottom up' in plaats van 'top down'. Dat betekent dat de ontwikkeling van het kind centraal staat. Vanuit dat uitgangspunt wordt de vraag gesteld wat professionals nodig hebben om hun doelen met de kinderen te bereiken. De opdracht voor de directie en bestuur is om dat mogelijk te maken.

Hier werken vraagt om **bevologenheid, inzet, inzicht en analytisch vermogen**. Grote complimenten dan ook voor onze pedagogisch medewerkers en leerkrachten.

Maak een analyse van je populatie: wat is het taalniveau, de achtergrond en sociaal economische status van de kinderen in de wijk? Maak een puzzel zodat het onderwijs voor alle kinderen passend is. En biedt dan aan waar het kind mee geholpen is.

Verbinden met de wijk: zorg dat het kindcentrum niet alleen staat, werk samen met de omgeving. Een voorbeeld daarvan is dat kinderen na schooltijd uitgedaagd blijven worden door diverse activiteiten in de wijk. Zo breid je het netwerk van een kind uit en benut het kind het.

Werk altijd samen! Door samenwerking kunnen we veel meer bereiken met iedereen die iets wil bijdragen aan de ontwikkeling van kinderen.

Vertrouwen in elkaar is een gezonde basis voor een succesvolle samenwerking.

*Begeleiding
voor begaafde
dropout-leerlingen
van 6-12 jaar*

Feniks Talent Junior

‘Het gaat vooral
om het kunnen
ontspannen in een
leersituatie’

Hoogbegaafde kinderen die thuis zitten.
Drop-outs noemen we ze ook wel, kinderen die
soms ernstig beschadigd zijn door teleurstellingen
in hun jonge (school)leven. Feniks Talent Junior
is een tussenvoorziening die deze begaafde
uitvallers een jaar opvangt. Een veilige plek om
bij te komen, te herstellen en op te bouwen.

Op de foto van links naar rechts: Marloes van Lambalgen, begeleidster, Meindert Koelink, leerkracht en Arjan van Dijk, directeur Feniks Talent.

‘We leren de kinderen dat je door oefenen echt dingen kunt leren’

‘De drop-out tussenvoorziening is ontstaan vanuit een idee van mij en een medewerkster uit het wijkteam,’ vertelt Arjan van Dijk, directeur Feniks Talent. ‘Zij zag het probleem van hoogbegaafde thuiszitters en bracht Feniks Talent en Samenwerkingsverband De Eem samen. Inmiddels hebben we een groep van vijf jongens sinds de start in september. Allemaal kinderen die dreigden thuis te komen te zitten of al thuis zaten.’

Geen vertrouwen

Volgens Arjan is een voorziening als Feniks Talent Junior belangrijk. ‘Er zijn veel dramatische verhalen over hoogbegaafde kinderen’, zegt hij. ‘Leerlingen die naar het speciaal onderwijs worden gestuurd, kinderen die de diagnose autisme of adhd krijgen en ook kinderen die vreselijk gepest worden en zelfs suïcidaal zijn. Deze kinderen begrijpen zichzelf en de wereld om zich heen niet meer.’ Vaak is de problematiek zo groot dat de kinderen niet meer naar school gaan. Het doel van Feniks

Talent Junior is dat wij deze kinderen weer in de leerstand krijgen: cognitief, sociaal en fysiek. De gestagneerde ontwikkeling weer vlot trekken.’

Leerondersteuning

Feniks Talent Junior biedt een combinatie van leerondersteuning, activiteiten, psycho-educatie en de leefgroep. Vanuit de leefgroep starten de kinderen de dag. Ze doen bijvoorbeeld een spelletje of spelen met Lego. Daarna doen ze een leuke activiteit met de groep of sport. Ook krijgen ze elke dag een blok leerondersteuning van meester Meindert. Hier is aandacht voor leren en leerstrategieën. Meindert: ‘het gaat vooral om het kunnen ontspannen in een leersituatie. De kinderen komen binnen met stress. Stress om in een klas te zitten met klasgenootjes of stress bij het leren. Ze gaan onderpresteren of worden heel erg boos. In een groepje leren we de jongens hoe ze weer een ‘gewone’ leerling kunnen zijn in de klas en hoe ze kunnen vertrouwen op een leerkracht.’

Pyscho-educatie

Een ander belangrijk onderdeel van de dag is psycho-educatie. ‘Elke dag is er een blok waarin begeleiders ingaan op verschillende thema’s die te maken hebben met sociale vaardigheden, faalangst en mindset’, vervolgt Arjan. Bijvoorbeeld: hoe ga je om met klasgenoten? Wanneer pas je je aan en wanneer niet? Wat doe je bij conflicten? Hier blijven deze kinderen in het dagelijkse leven altijd mee te maken krijgen. En niet te vergeten de werkplaatsen met techniek, judo, theater, ict, noem maar op. Ook ouderondersteuning is essentieel. Vaak is er

gedoe geweest en hebben ouders eindeloze gesprekken gevoerd op school over wat er ‘mis’ is met het kind. In de beschikking naar de gemeente staat dan ook heel duidelijk dat wij de kinderen én de ouders begeleiding bieden. De ouders hebben een belangrijke rol en ook zij hebben handvatten nodig om weer vertrouwen te krijgen in de toekomst.’

Gevoelig en kwetsbaar

Marloes is één van de drie begeleiders op de groep, samen met een leerondersteuner en psychomotorisch therapeut. ‘In september begonnen we met twee jongens op de groep’, vertelt Marloes. ‘Zij voelen zich inmiddels op hun gemak en komen op hun eigen tempo en manier toe aan leren. Je ziet dat de drie nieuwe jongens die na de herfstvakantie zijn aangesloten, echt nog in het wenproces zitten. Terwijl de andere twee al goed weten hoe het werkt en wat wel en niet kan. En voor ons als team is het weer opnieuw kijken: wat hebben ze nodig en hoe kunnen wij dat als team waarborgen?’

Cognitie en sociaal gedrag

‘De jongens zijn allemaal cognitief ontwikkeld’, vervolgt Marloes. ‘Ze hebben heel veel nodig voor hun brein. Die hersenen willen gewoon bezig zijn, maar ondertussen tonen ze gedrag dat nog minder ver ontwikkeld is. En we zien ook kinderen met een enorme speelachterstand. Ze hebben vaak weinig aansluiting gehad met leeftijdsgenoten en het onderwijs en voelden zich zo ongemakkelijk dat ze niet tot spelen kwamen. Door het grote verschil in cognitie en sociaal gedrag is het soms lastig om een juiste manier te vinden om ze aan te

spreeken. Maar het is ontzettend interessant om met deze jongens te werken. We hebben gesprekken aan tafel die je met andere leeftijdgenoten niet zou hebben. Ze denken altijd een stapje verder. Heel erg leuk.'

Oefenen lastig

'De valkuil voor hoogbegaafde kinderen is dat ze direct iets willen kunnen', vervolgt Marloes. 'Ze vinden het lastig om iets te moeten oefenen omdat het niet direct lukt, ze zijn bang om fouten te maken. We leggen daarom uit hoe de hersenen werken en hoe dat bij hen werkt. Zo leren we ze dat als je positief over iets denkt, je kunt groeien. Zo werkt dat namelijk in je brein. En dat je door oefenen ook echt dingen beter kunt leren. Zo is een van de jongens aan het metselen met kleine baksteentjes. Hij oefent vaardigheden zoals doorzetten en ervaart het succes van iets afkrijgen.'

Expertisecentrum

'Jeugdprofessionals en ouders mogen van ons verwachten dat wij goed omgaan met hoogbegaafde kinderen en hun ouders', besluit Arjan. In het jaar dat kinderen bij ons zijn, zorgen wij voor een stuk procesdiagnostiek en we observeren het kind: wat zijn de ontwikkelingsbehoeften en wat zijn de spanningsvelden. Daarnaast bieden we een helder ondersteuningsprofiel en een goede doorverwijzing naar de juiste plek. Jeugdprofessionals en leerkrachten kunnen altijd bij ons terecht met vragen en voor advies als zij het vermoeden hebben dat bepaald gedrag bij een kind te maken kan hebben met hoogbegaafdheid.'

Meer inspiratie opdoen?

Wil je na het lezen van dit artikel meer weten of even sparren?

Neem dan gerust contact op met:

Arjan van Dijk, directeur Feniks Talent ✉ arjan.vandijk@fenikstalent.nl

Hoe maak je een succes van een goed idee?

Tips van Arjan

Er moet een **urgent probleem** zijn. Als dat er niet is, toon dan de urgentie aan. Het gaat om de feiten (aantallen) en ervaringsverhalen. Mensen moeten er een gevoel bij krijgen. Kader het probleem af, bespreek het met beleidsmakers en alle betrokkenen en breng het probleem goed in kaart.

Zorg ervoor dat je mensen kent die **voorvechter** willen zijn. Wij hadden de medewerkster van het wijkteam die bijzonder geïnteresseerd is in hoogbegaafdheid.

Benader je doelgroep zo snel mogelijk.

Open bijvoorbeeld een meldpunt voor ouders. Verzamel verontruste ouders en organiseer een insprekavond. Zorg ervoor dat het idee van hen is, dan komen ze ook. Dat laatste hadden we zelf beter moeten doen. Wij zijn meteen van start gegaan: In februari gaan nadenken en in juni de knoop doorgehakt. Nu zien we dat sommige ouders andere oplossingen in hun hoofd hadden en sommigen huiverig zijn dat we een jeugdzorginstelling zijn. Als je ouders te laat inschakelt, dan krijg je weerstand. Verdiep je dus in de vraag en maak contact.

Zorg voor **goed personeel**. Mijn collega Niek van Feniks Talent in Utrecht is coördinator, hij wilde dit meteen doen omdat hij de doelgroep geweldig vindt. We hebben nu een team met drie begeleiders die ik via het zorgnetwerk vond, een therapeut uit mijn eigen netwerk en een leerkracht via zusterorganisatie NOVILO die leerkrachten opleidingen aanbiedt om te werken met hoogbegaafde kinderen.

Je hebt **takt** nodig. Want niet alle ouders en partijen hebben dezelfde belangen. Zo heb ik geleerd dat als we naar de pers gaan, dit moeten afstemmen met de gemeente en het Samenwerkingsverband. Voor de begeleiders geldt takt naar de ouders: die komen met verwachtingen. Het is heel gemakkelijk om dolenthousiast ergens in te racen, maar je moet ook kunnen bieden wat je belooft. En dat is het lastige bij de start: je vertelt dingen die je nog niet hebt en biedt, leugens in feite, en vervolgens moet je die leugens gaan waarmaken.

Volharding, hard werken en in het diepe durven springen. We hebben nu financiering voor een jaar en vanaf de zomer hebben we weer een grote uitdaging.

Onderwijs Zorg Arrangement

(OZA) voor jonge risicokinderen

Een samenwerking tussen sbo Kingmaschool en Youké

De Kingmaschool, basisschool voor speciaal onderwijs, en Youké Jeugdzorg startten in 2013 samen een aanbod voor het jonge risicokind. Eén fysieke plek waar onderwijs en jeugdzorg samen komen. 'Want waarom zou je een apart aanbod hebben, één vanuit de invalshoek onderwijs en één vanuit jeugdzorg', zegt Pim Spijker, directeur Kingmaschool. 'Nu hebben we een mooie driehoek met ouders, kind en de combinatie zorg en onderwijs.'

*Kleuteronderwijs met
dagbehandeling voor
jonge kinderen met
een ontwikkelings-
achterstand*

‘Met de
combinatie van
jeugdzorg en
onderwijs gaan
ze steeds beter
functioneren en
hun eigen gedrag
begrijpen’

Op de foto: Pim Spijker, Stichting SO.

Op het terrein aan de Dorresteinseweg zijn nu twee OZA-groepen voor jonge kinderen waar onderwijs en jeugdzorg samen komen. Hier komen kinderen van 3 tot 5 jaar die om wat voor reden dan ook ergens in opvallen. Bijvoorbeeld kinderen die kampen met een Autisme Spectrum Stoornis of kinderen die uit een gezin komen met veel problemen. 'We kijken vanuit het onderwijs én de zorg wat nodig is om het kind goed te kunnen laten ontwikkelen en functioneren', legt Pim uit.

Jeugdzorg en onderwijs

'De jeugdzorgprofessional en leerkracht staan samen op een groep van acht kinderen', vervolgt Pim. 'Ze kijken beiden vanuit een andere invalshoek. Vanuit de jeugdzorg kom je bijvoorbeeld ook bij het gezin thuis voor intensieve begeleiding. Dat helpt het kind te versterken in de behandelgroep, in het onderwijs én thuis. Dat is echt een succes. We zien dat kinderen zich ontwikkelen, rustiger worden en zich anders gaan gedragen. Ouders voelen zich gesterkt, ze kijken met een positievere bril naar het kind: het is niet meer agressief en slaapt weer. De kinderen zijn negen maanden tot een jaar op de groep en in die tijd kunnen we een goed advies geven voor een mogelijk vervolg. Verder behandelen? Speciaal onderwijs of een reguliere school? We kijken goed wat bij het kind past en wat de ouder prettig vindt.'

**'Blijf vanuit
het kind denken'**

Positieve benadering

'Op deze jonge leeftijd gaat de ontwikkeling van kinderen snel', gaat Pim verder. 'We zien daarom het liefst dat er vóór hun schooltijd een positieve lijn ontstaat. Met de combinatie van jeugdzorg en onderwijs gaan de kinderen steeds beter functioneren en hun eigen gedrag begrijpen. Youké werkt dan ook vanuit een positieve bekrachtiging en benadering. De kleinste positieve dingen worden al beloond. Bijvoorbeeld als een kind op zijn stoel blijft zitten. Negatief gedrag wordt genegeerd, zolang het veilig is. Deze kinderen komen vaak uit een situatie waarin het negatieve wordt benadrukt. Ouders zijn wanhopig: mijn kind eet niet, wordt niet zindelijk, schopt en schreeuwt, is brutaal, huult veel, etc. Hier draaien we dat om: wat kan het kind wel? En daar betrekken we de ouders bij. Dat heeft tijd nodig en is niet altijd gemakkelijk.'

Puntjes wegen

Lisanne Steggehuis is Jeugdzorgwerker vanuit Youké. Zij staat samen met een leerkracht op de groep. 'Een dag op de groep is in feite heel schools', zegt ze. 'Maar toch gaat het heel anders dan in een reguliere klas. We beginnen heel rustig met een inloop. 'De kinderen gaan aan tafel spelen met een zelfgekozen bak. Want soms is er thuis of onderweg al een hele hoop gebeurd. Ze komen dus eerst tot rust. Dan lopen we bij alle kinderen even langs met de 'emotie-emmer'. Hoe voel jij je vandaag? Misschien heeft een kind ruzie gehad in de taxi, daar even over praten helpt al. Gedurende de dag krijgen ze 'puntjes' in hun bakje op de tafel. Deze krijgen ze in de beginperiode

voor de dingen die ze goed doen, zoals hun jas ophangen en aan hun tafel zitten. Aan het eind van de dag wegen we deze puntjes op de weegschaal en krijgen ze een fysieke beloning mee naar huis.'

Complimenten en opstekers

'In de vervolgfases nemen de hoeveelheid puntjes af, vervolgt Lisanne. 'Dan krijgen ze deze voor individuele doelen en geven we meer complimenten of opstekers. Zo vertelde laatst een jongetje heel trots aan zijn moeder dat ik 'kanjer' tegen hem zei. Dat had ik al veel vaker gezegd, maar hij stond daar blijkbaar nog niet voor open omdat hij gewend was vaak op z'n kop te krijgen. Dan moet ik even relativeren dat het voor hem heel bijzonder is om te horen. In deze groep let je dus continu op wat kinderen wél goed doen. In het begin dacht ik dat dat veel van me zou vergen, maar je merkt al snel dat ze eigenlijk heel veel dingen goed doen en dat ze daar enorm van groeien.'

Sociale vaardigheden

In de ochtend ligt het accent in de groep op leren en in de middag gaat de groep aan de slag met sociale vaardigheden. Daarin versterken de leerkracht en jeugdzorgwerker elkaar. 'Ik vind de wisselwerking tussen ons heel erg mooi en verrijkend', zegt Lisanne. 'We maken gebruik van elkaars kwaliteiten, en wisselen elkaar af gedurende de dag. Bij conflicten tussen kinderen bijvoorbeeld is dat fijn. We werken ook samen met een gedragswetenschapper en gezinsbegeleider vanuit Youké. Zo krijgen de ouders begeleiding thuis

zodat de lijn tussen school en thuis wordt doorgetrokken. We kijken ook samen met de ouders tegen het einde van het schooljaar op wat voor plekje het kind het beste tot zijn recht komt. Dat kan het speciaal onderwijs zijn en soms komen we tot de conclusie dat het nodig is om te verlengen met een bepaalde periode. Het kan zijn dat er nog een onderzoekstraject op gang moet komen of een logopedie of fysiotherapie screening. Onze ervaring is dat de meeste kinderen niet meer terug gaan naar het regulier onderwijs.'

Gemeente uitgenodigd

'Dit project heeft kans van slagen omdat we elkaar hebben gevonden vanuit de inhoud, niet vanuit geld, stenen en voorzieningen', vervolgt Pim. 'Samen willen we iets betekenen voor kinderen en hun ouders. Dan komt er lef en moed bij kijken om het te doen. Je moet partijen enthousiast maken. Een uitdaging waar we nog voor staan is dat ouders een indicatie moeten aanvragen voor zowel de zorg als het onderwijs. De meeste ouders komen uit een laag sociaal milieu. Dit bureaucratische verhaal kun je hen gewoon niet uitleggen. Organiseer de financiering niet meer per kind is mijn devies. Met één pot geld kan het goedkoper. Van kindfinanciering naar projectfinanciering. Een andere uitdaging waar me mee worstelen is het vinden van goede leerkrachten voor deze groepen. Het vergt een andere manier van werken: je bent hier meer pedagoog dan didacticus. Het werk is zwaar en intensief, maar ook heel mooi. Vanuit de OZA-groepen zoeken we constant naar goed personeel vanuit het onderwijs. Het blijft continu puzzelen.'

Meer inspiratie opdoen?

Wil je na het lezen van dit artikel meer weten of even sparren? Neem dan gerust contact op met: Pim Spijker, Stichting SO p.spijker@stichtingso.nl

Hoe maak je een succes van een goed idee?

Tips van Pim

Neem **alle betrokkenen mee in de inhoud**, ook de wijkteammedewerker die het project nog niet helemaal begrijpt. Laat het kind niet op papier zien, maar hier op de groep.

Zoek je grens op en ben soms gewoon burgerlijk ongehoorzaam. Soms plaatsen wij een kind waarvoor de indicatie nog niet rond is. Als dat kind een plek nodig heeft en wij hebben die plek, dan krijgt het die ook. Sommige mensen lopen dan harder en anderen zetten de hakken in het zand. Jammer dan.

De gemeente en het Samenwerkingsverband heb ik uitgenodigd om te komen kijken. Ook de beide wethouders. **Ze moeten de kinderen en de problematiek zien** en praten met de jeugdzorgprofessionals en leerkrachten. Daarna praten we pas over de organisatie en geld.

Let op dat het **haalbaar** is. Je moet lef hebben en gewoon beginnen, maar verlies daarbij niet de realiteit uit het oog. Breng de risico's in kaart.

Blijf kritisch: het kan altijd beter en anders. Heb ook het lef om te veranderen, te kiezen voor andere partners of misschien wel te stoppen als dat beter is.

Breng **goede partijen bij elkaar** die zorgen voor de organisatie en financiering. En let er dan op dat je samen denkt vanuit de inhoud en niet vanuit systemen, geld, methodieken en gebouwen. Daar geloof ik niet in. En heb dan ook het lef om die partijen buiten te sluiten: jij doet nu even niet mee.

Werk niet met een partij samen vanuit een dubbele agenda. Blijf **vanuit het kind** denken en kies je samenwerkingspartners op inhoud. Ook al maak je daar misschien geen vrienden mee.

Blijf met je bril kijken naar de **inhoud**: wat heeft het kind nodig om het project te laten slagen?

Let erop dat het project **werkbaar is voor je personeel**. Zij moeten geïnspireerd en gemotiveerd blijven en vooral niet overspannen raken.

'Zoek je grens op en ben soms burgerlijk ongehoorzaam'

*Leerlingen krijgen
ondersteuning op
school en thuis*

Onder- en naschoolse training

De Baander

Een samenwerking tussen praktijkschool De Baander
en 's-Heerenloo

‘De training geeft
zelfvertrouwen en
helpt de jongeren
rustiger te worden’

Praktijkschool De Baander telt zo'n 220 leerlingen tussen de 12 en 18 jaar. Jongeren die er behoefte aan hebben, krijgen extra ondersteuning op school én thuis. Ook leerkrachten worden getraind. De eerste groep jongeren rondde vorig schooljaar hun training af. En met succes! Zowel thuis als op school gaat het veel beter.

Op de foto van links naar rechts: Sabine Ligter, pedagogisch medewerker 's-Heerenloo, Ingrid Hendriksen, docent De Baander, Daphne Voorneveld, wijkteammedewerker en Marian Klomp, adjunctdirecteur De Baander.

‘De leerlingen bij ons op school leren op een andere manier en zijn sociaal emotioneel gezien vaak jonger dan hun leeftijdgenoten’, legt Marian Klomp uit, adjunct directeur De Baander. ‘Als ze vanaf de basisschool bij ons komen, hebben ze soms al de nodige trainingen achter de rug. Maar wat ze daar leerden, beklijft vaak niet in de praktijk. De transfer maken van de theorie naar de praktijk is voor onze leerlingen heel lastig. Daarom gingen wij op zoek naar een andere manier hen te ondersteunen in hun gedrag. We wilden een training aanbieden op school waarin ze een eenduidige boodschap leren in de les, in de pauze, thuis en in de buurt. Met een betrokken rol van de leerkracht en de ouders.’

Training op school

‘Wat kun je deze kinderen leren in het contact maken en grenzen aangeven zonder dat het meteen ruzie wordt?’, vertelt Astrid van Dijk orthopedagoog. ‘Als je die vaardigheden in een trainingssetting op een andere locatie aanleert, dan is het heel erg lastig om het geleerde gedrag in de gangen en op het schoolplein terug te laten zien. Dat is in de beleving van de jongeren heel anders. We hebben flink gespard en gebrainstormd en kwamen tot de conclusie dat we iemand op school wilden invliegen die een training geeft die past bij de jongeren in een bepaalde situatie en ook in de pauze aanwezig is. Die persoon is Sabine van der Pas.’

Flexibiliteit en creativiteit

Sabine is pedagogisch medewerker bij 's-Heerenloo. ‘De jongeren hier op school horen vaak al van jongs af aan dat ze het niet goed genoeg doen’, vertelt ze. ‘Vanaf de basisschool hebben ze al moeite met meekomen en lukt het allemaal niet. Met een laag zelfbeeld als gevolg. Hier op school wordt gekeken wat ze juist wél goed doen en dat vergroten we. En dat is precies wat we ook doen in de training. We gebruiken verschillende technieken zoals de ‘Samen Stevig Staan’ methode. Per training kijken we waar we aandacht aan willen besteden. Waar lopen de jongeren tegenaan? Wat zien we thuis en op school gebeuren? Dat vergt veel flexibiliteit en creativiteit, maar het past zoveel beter dan een training met vooraf ingevulde dagen. Zo kom ik ook in de klas en heb contact met iedereen. Soms blijf ik na de pauze nog even verder praten en pak ik door op wat er is gebeurd op het schoolplein. Dat werkt heel erg effectief. Daarnaast weten de jongeren dat de leerkracht én de ouders ook meedoen in het traject en dat motiveert hen enorm.’

Zelfvertrouwen groeit

Sabine begeleidde vorig schooljaar een groep van vijf jongens uit dezelfde mentorgroep die voor enige onrust zorgden in de klas. ‘Ze hadden moeite met concentreren, waren snel afgeleid en heel onzeker waardoor ze op heel veel dingen reageerden’, vervolgt ze. ‘In de training leerden zij wat gedrag doet met anderen, een stukje bewustwording en dat wat anderen tegen je zeggen niet altijd persoonlijk is. De training deed hun zelfvertrouwen groeien en hielp hen rustiger te worden in de klas. Omdat zij zich beter gingen gedragen had

dat een positief effect op rest van de groep. En omdat de mentor ook betrokken is bij het traject en de train-de-trainer cursus volgde, kon zij het geleerde meteen doortrekken in de klas. Ook de ouders betrekken wij bij de training. Zo hebben we telefonisch contact en we gaan op huisbezoek. We vertellen wat het kind geleerd heeft en we bespreken met de ouders wat ze vragen van hun kind. Heeft een kind bijvoorbeeld autisme, dan vergt dat veel begrip. Door onderling begrip ontstaat er minder frustratie en dat verbetert de ouder-kindrelatie. De ouders reageren erg positief op de training en de resultaten. Met de huisbezoeken gaat zo’n training veel meer leven binnen het gezin waardoor het bij de jongeren veel beter beklijft.’

‘Hun nieuwe
gedrag had een
positief effect op
de hele klas’

Brugfunctionaris

‘De jongeren kunnen meedoen aan de training op indicatie van de wijkteammedewerker’, vertelt Marian. ‘Het is nog geen bestaand product en we hebben als regionale school te maken met verschillende wijkteams. Onze brugfunctionaris Daphne Voorneveld is vanuit het

wijkteam verbonden aan de school en doet enorm haar best om de trainingen bij de verschillende teams geregeld te krijgen.’ Daphne: ‘ik ben een dagdeel per week op school en ik verbind zorg en onderwijs. Als een kind op school zorg nodig heeft, dan wordt dat met mij besproken. Elke week heb ik overleg met school en de pedagogen. Ook kunnen leerlingen en mentoren naar mij toestappen bij zorgen. Als er langere of intensievere zorg nodig is, dan leg ik dat voor in het betreffende wijkteam. Ik ga een gesprek aan met de ouders en school en kan direct doorschakelen. Bij het opzetten van de trainingen heb ik meegedacht en ben naar Sonja Strijk van de gemeente en Gerda Veenstra van SOVEE gegaan voor de aanvraag en de financiering. We zijn uitgekomen op een beschikking en kijken eerst hoe het project gaat lopen. Bij die beschikkingen speel ik een rol: ik doe de aanvragen met de ouders en heb een startgesprek met hen en het betreffende wijkteam. Op die manier proberen we zo snel mogelijk te starten.’

Marians wens is om uiteindelijk één pot geld op projectbasis te kunnen ontvangen van de gemeente zodat de groepen nog sneller kunnen starten. ‘Maar’, zegt ze, ‘we zijn voor nu vooral blij dat we een weg hebben gevonden om deze trainingen voort te zetten. Het kind is namelijk het belangrijkste!’

‘Als je ergens in gelooft moet je het durven bevechten’

Hoe maak je een succes van een goed idee?

Tips van Marian en Astrid

Doordenk je plan goed en durf buiten de box te denken. Wij zochten een partner die met ons mee kon denken en doen, met expertise op het gebied van leerlingen die extra zorg nodig hebben. Een partner die denkt in mogelijkheden. We hadden al een samenwerking met 's-Heerenloo. Zij hebben een breed hulpaanbod en kennen onze doelgroep. Samen zijn we gaan kijken hoe we onze ideeën verder uit konden werken.

Deins niet terug als je een keer nul op het rekwest krijgt. Gewoon doorgaan en positief blijven. Als je ergens in gelooft moet je het durven bevechten.

Investeer in brainstormen en durf te dromen! Begin met een blanco vel en ga van daaruit denken. Geen compromissen! Denk vanuit de meerwaarde: wat zou je in het meest ideale geval willen. Mogelijkheden en onmogelijkheden komen vanzelf op je pad. Het kost tijd, maar je plan wordt op een gegeven moment steeds concreter. Zo krijg je ook duidelijk wie welke expertise en verantwoordelijkheid heeft. Het is fijn om met meerdere partners om de tafel te zitten: je hebt minder blinde vlekken en andere invalshoeken.

Meer inspiratie opdoen?

Wil je na het lezen van dit artikel meer weten of even sparren?

Neem dan gerust contact op met: Marian Klomp, adjunct directeur De Baander.

✉ mklomp@debaander.nl

Evalueer je project. Wat moet zo doorgaan? Wat moet anders? In onze eerste training werkten we eerst met een therapeut die zich richtte op cognitieve gedragstherapie. Toen was de training goed voorbereid van begin tot eind. Heel mooi, maar voor nu moest het flexibeler. Een training die per week anders kon zijn dan voorbereid, en die kon inspelen op wat er op dat moment speelt. We hebben toen een psychomotorisch therapeut van 's-Heerenloo gevraagd, die samen met Sabine de training geeft. De inhoud van een training kan nu ter plekke worden aangepast. Flexibiliteit is heel erg belangrijk. Sabine ziet iets in de pauze en speelt daarop in.

Ga voor de kinderen en de inhoud.

Randvoorwaarden zijn heel belangrijk, want anders komt er niets van de grond, maar de inhoud blijft leidend. Van daaruit denk je altijd verder.

Nodig de gemeente en het Samenwerkingsverband uit als gesprekspartner. Want ondanks dat we nog geen subsidie krijgen, stimuleert Sonja Strijk ons om verder te gaan en ze denkt met ons mee. Dat is waardevol!

*Extra begeleiding van
kinderen met een
zorgvraag binnen de
reguliere bso*

Bso-extra

Een samenwerking tussen Youké, Ska kinderopvang en Partou

‘Kinderen met
een zorgvraag
kunnen gewoon
in de wijk met hun
eigen vriendjes
naar de bso’

Sommige kinderen hebben meer nodig dan de reguliere buitenschoolse opvang kan bieden. Zij hebben baat bij meer structuur, duidelijkheid en extra begeleiding. Maar jeugdhulp is vaak te zwaar en duur. En bovendien moet je dan opvang zoeken buiten de wijk waar je woont. Wat is dan een goede manier om deze kinderen op te vangen? Voor deze kinderen is er de bso-extra. een initiatief van Partou, Youké en Ska.

Op de foto van links naar rechts: Vera Almirante, gespecialiseerd medewerker bso-extra, Joke Spruit, manager Pedagogiek Ska Kinderopvang, Tim van der Harst, pedagogisch specialist, Annemieke van Wijk, projectcoördinator en Willemien ten Wolde, jeugdhulpverlener Youké. Niet op de foto: Conny Wijnands, coördinator specialistische begeleiding Youké.

‘De bso-medewerkers zijn toegerust op kinderen met specifieke vragen’

In de buurt

Op de bso-extra werken pedagogisch medewerkers en pedagogisch specialisten. ‘Pedagogisch specialisten zijn pedagogisch medewerkers die getraind zijn door Youké, zegt Joke Spruit. ‘Ze zijn toegerust op de specifieke begeleidingsbehoefte van het kind, hebben extra kennis en vaardigheden en kennen het jeugdn netwerk. Ze kunnen in gesprek gaan met school, het wijkteam of de sportclub van het kind. De pedagogisch specialisten vullen het team van pedagogisch medewerkers aan.’ ‘We zagen de afgelopen jaren dat de bso-medewerkers veel meer toegerust zijn op kinderen met specifieke vragen’, vult Conny Wijnands aan, coördinator specialistische begeleiding bij Youké. ‘Ook kinderen die naar het speciaal onderwijs gaan, kunnen naar de bso in de buurt. Als er sprake is van zwaardere problematiek, waar pedagogisch specialisten ondersteuning bij nodig hebben, dan schakelen zij een collega in van Youké. Ze krijgen dan korte ondersteuning of coaching op de

bso. Mocht er meer nodig zijn, ook in de thuissituatie, dan wordt samen met het wijkteam bekeken welke ondersteuning nodig is voor het kind en de ouders.’

Pedagogisch specialist

Tim van der Harst is pedagogisch specialist op de bso-extra. Hij is erg enthousiast over de begeleiding van Youké. ‘We krijgen ondersteuning op de groep als dat nodig is’, vertelt hij. ‘Een jeugdhulpverlener loopt dan een dagje mee, observeert en gaat met je in gesprek. Daarnaast krijgen we intervisie waarin we bespreken waar we tegenaan lopen. Zij hebben veel ervaring met zwaardere problematiek. Als pedagogisch specialist houd je je meer bezig met lichtere problematiek zoals kinderen met een lichte vorm van autisme, agressie of kinderen die moeite hebben met samenspelen. Zo hebben we op de groep extra hulpmiddelen. Denk aan pictogrammen, klokken die de tijd visualiseren en we werken met een kwaliteitsspel om te werken aan de sociaal emotionele ontwikkeling.’

Tools en inzichten

Willemien ten Wolde, jeugdhulpverlener bij Youké wordt ingevlogen als de pedagogisch specialist er niet uitkomt. ‘Wij bieden in eerste instantie coachingstrajecten aan’, vertelt ze. ‘Zo krijgen de pedagogisch specialisten tools en inzichten voor het omgaan met moeilijk gedrag. Door kennis en ervaringen met elkaar te delen worden zij meer bewust waarom een kind zich op een bepaalde manier gedraagt en wat het kind nodig heeft. Kinderen met adhd of autisme bijvoorbeeld hebben vaak moeite

met vrij spelen. Bied hen juist houvast. Een activiteit geeft een kind kaders en duidelijkheid. Het is hierbij belangrijk dat de activiteit aansluit bij de interesse van het kind. Zo voorkom je moeilijk gedrag. Schep dus voorwaarden zodat ze mee kunnen doen. De intervisie met de pedagogisch medewerkers vind ik ontzettend leuk en deze nieuwe functie is sowieso een enorme meerwaarde op de groepen. We werken heel fijn samen, zij zijn een mooi bruggetje tussen de reguliere opvang en de jeugdhulp.’

Ouders betrokken

Ook ouders worden nauw betrokken bij de bso-extra. ‘Naar de ouders toe gaat het om de erkenning dat opvoeden soms best lastig kan zijn’, vertelt Joke. ‘Soms gaat het over mensen die schulden hebben of in scheiding liggen. Dan heb je als ouder ook echt even ondersteuning nodig. Als je er op tijd bij bent en je kunt met een ouder meedenken, dan kun je samen veel bereiken. Soms merk je dat er thuis in de gezinssituatie ook iets moet gebeuren. Als een pedagogisch medewerker aan een ouder vraagt: ‘hoe gaat het eigenlijk met jou, ik zie dat het lastig is, kunnen wij helpen?’, dan komt er vaak veel los. Vervolgens gaat het wijkteam of jeugd- en opvoedhulp aan de slag. Zelf komen wij niet bij het gezin thuis, we houden dat gescheiden zodat de ouder zich veilig blijft voelen.’

Kindermishandeling

‘We komen ook heftige problematiek tegen’, vertelt Joke tot slot. ‘Zoals kindermishandeling. Wij zien het als onze taak om goed te kijken hoe het met een kind gaat en signalen op te pikken en te bespreken met ouders als we ons zorgen maken. Hierbij staat of valt het ook met de juiste vaardigheid van medewerkers. Dat kost veel tijd en aandacht.’

Ondersteuning peuterspeelzaal en kinderopvang

Youké biedt ook (preventieve) coaching en ondersteuning aan peuterspeelzalen en kinderdagverblijven voor kinderen van 0-4 jaar. Heeft een pedagogisch medewerker het vermoeden dat een kind zich anders ontwikkelt of gedraagt, dan kan er in overleg met de ouders een observatielijst worden ingevuld. De vragen gaan over taalontwikkeling, onrustig gedrag, niet lekker meegaan in de groep, zorgen om de algehele ontwikkeling van het kind, sociaal emotionele ontwikkeling zoals bijvoorbeeld veel ruzie maken, etc.. Youké voert na het invullen van observatielijsten een gesprek met de ouders en de pedagogisch medewerker. Daarna volgt een observatie in de groep. In het nagesprek geeft Youké tips en adviezen waar de medewerkers mee aan de slag kunnen in de groep of er wordt geadviseerd contact op te nemen met het wijkteam voor bijvoorbeeld een beschikking voor behandeling of nadere diagnostiek of ondersteuning van het gezin.

Hoe maak je een succes van een goed idee?

Tips van Joke en Conny

Durf je kop uit te steken, **toon lef!** Naast de gemeentesubsidie investeren we in heel veel overleggen en trainingen. Uren die op ons scholingsbudget drukken. Maar hoeveel je zelf investeert is niet altijd helder. Dit zijn voorinvesteringen. Dat doet Youké ook, zij gaan net als wij voor de inhoud: kinderen en ouders. Daar vinden wij elkaar. Je moet risico's durven nemen: we gaan dit gewoon doen!

Begin klein. Start een pilot met één of twee groepen, evalueer wat werkt en stel bij.

Waar je bij de start vanuit gaat als ‘goed’, is **geen doel op zich**. Laat dit los en stel bij.

Werk samen met partners die je denkt nodig te hebben, dan loopt bij iedereen het denkproces. Maar maak het niet te groot. Bij de start hadden we het onderwijs er graag bij gehad, maar dat bleek te snel. Nu is het onderwijs wel aangehaakt. Dat heeft onder andere te maken met bewegingen die hebben plaatsgevonden zoals Passend Onderwijs en het Samenwerkingsverband dat goed loopt in Amersfoort. En Youké komt nu ook in de klas.

Meer inspiratie opdoen?

Wil je na het lezen van dit artikel meer weten of even sparren? Neem dan gerust contact op met: Joke Spruit ✉ j.spruit@ska.nl

Zorg ervoor dat je de gemeente meekrijgt.

De gemeente heeft als opdracht de jeugdzorg te organiseren. Er is een gedeeld belang. Probeer het politieke spel een beetje te doorgronden. Ook beleidsambtenaren met jeugd in hun portefeuille moet je meekrijgen. En hoe overtuig je de raad? Het gaat niet alleen om mooie verhalen, maar ook: waar bespaar je op? Een financiële impuls heb je namelijk ook nodig. Wat we bieden is minder zwaar dan jeugdzorg én goedkoper. Dat heeft de gemeente vanaf het begin goed gezien en gehonoreerd.

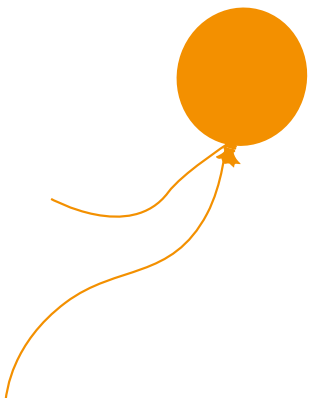
Werk aan je **Public Relations**.

Je hebt een **lange adem** nodig, je moet flexibel zijn en meebewegen: werkt het niet linksom, wees dan zo creatief dat het rechtsom werkt.

Wees **samenwerkingsgericht**.

Houd de **humor** erin om het leuk te houden.

Samenwerking en gelijkwaardigheid is essentieel als samenwerkingspartners en zeker ook op werkvloer. Dat moet je ook uitdragen naar de ouders.

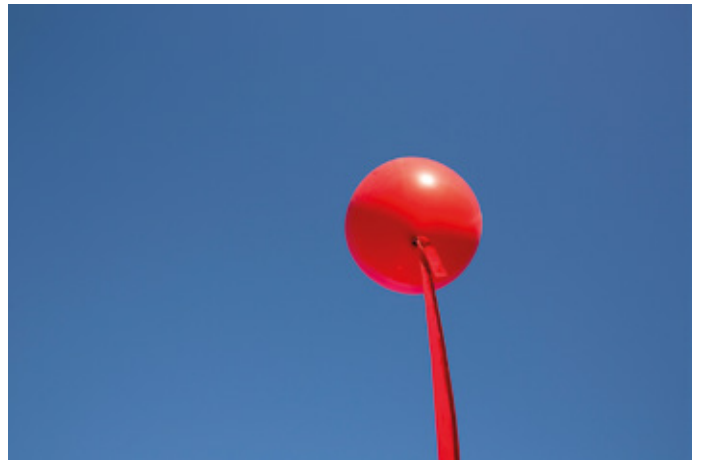
Colofon

Een uitgave van de gemeente Amersfoort

Coördinatie en redactie: Convinza! Tekst & Communicatie

Fotografie: Annemoon van Hemel

Vormgeving: Charlot Luiting Ontwerp

Gemeente Amersfoort

Postadres

Postbus 4000
3800 EA Amersfoort

Bezoekadres

Stadhuisplein 1
3811 LM Amersfoort

t 14 033

e info_gemeente@amersfoort.nl

i www.amersfoort.nl

